

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

FENT CARRERANY

MARIA DE LA SALUT

Nº 31

FEBRER

1989

**LLUIDA COLCADA
DELS REIS**

*****

SA XERRADETA

**AMB L'AMO
LLUC FIOI**

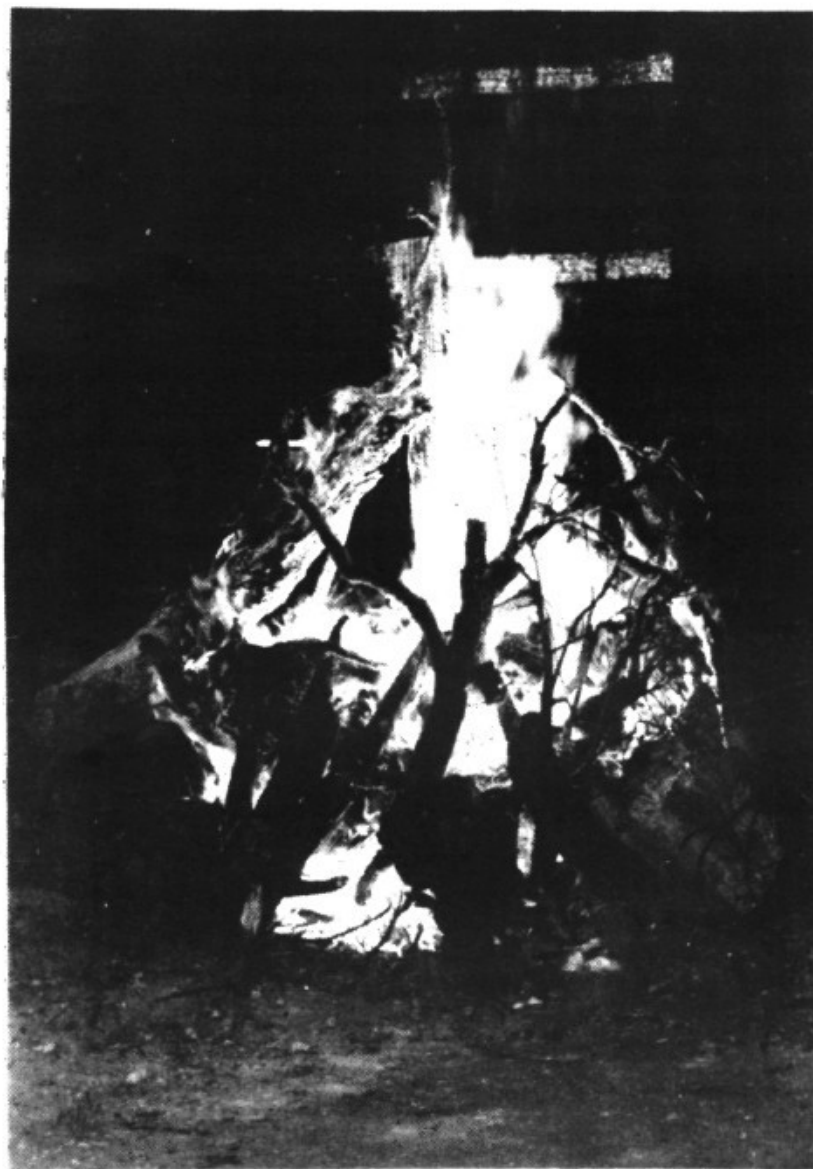
*****

**EL
DIMONI
GUANYA
LA
PARTIDA
A
SANT
ANTONI**

**DESORGANITZACIÓ I POCA
PARTICIPACIÓ EN LES
BENEIDES DE SANT ANTONI.**

*****

EXCLUSIVA

PERICO DELGADO

**SALUDA ALS AFICIONATS
DEL CICLISME A MARIA.**

L'AJUNTAMENT TORNARÀ A SEMBRAR ARBRES

***** ESPECIAL FOTOGRAFIES ESCOLARS *****

SUMARI

Editorial i Sumari	2
Societat Consumista	3
Foguerons	4
Els Reis	5
Amb una mica d'imaginació	6
Desde el Balcó de la Sala	7
Casa de la Vila	7
Correu Obert	8
Basses Concurs Fotogràfic	9
Sa Xerradeta	10
Les Beneïdes de Sant Antoni	12
Les Herbes	13
Els Escolars de Maria	14
Poemes i Gloses	20
Pàgina Sanitària	21
Receptes de cuina	22
Bullit de Notícies	24
Demografia, Temps, Telèfons	26
Dit i no Fet	27
Passatemps	28
Carrerany Esportiu	29
Fem Carrerany	32

EQUIP DE REDACCIÓ

Bartomeu Arbona Quetglas
 Pep Lluís Corresa Martínez
 Jaume Ferriol Fiol
 Antoni Mas Negre
 Jaume Mestre Llompart
 Pere A. Pons Quetglas
 Joana Maria Queralt
 Onofre Sureda Ribas

COL·LABORADORS

Delegació d'Informació
 de l'Ajuntament de Maria
 Pere Crespi i Salom
 Magí Ferriol Bauzá
 Maika Lozano
 Jaume Negre Vich
 Margalida Negre
 Francisca Pons Pastor
 Enric Pozo Mas

Portada:

Pep Lluís Corresa

++++++
 + La redacció de Fent Carrerany +
 + no es fa responsable de les +
 + opinions dels qui hi escriuen +
 ++++++

Editorial

LA DEFENSA DE LA NOSTRA LLENGUA, HA ESTAT UN DELS OBJECTIUS QUE "FENT CARRERANY" HA TENGUT DES D'ELS SEUS INICIS I COM A TAL HEM ESTAT PREMIATS A NIVELL DE REVISTA PER ESTAR PUBLICADA TOTALMENT EN ELLA, LA NOSTRA TERRA, MALLORCA, I EN PRIMER LLOC MARIA DE LA SALUT SON I HAN ESTAT MOTIU I OBJECTIUS DE QUASI TOTS ELS ESCRITS QU'HAN APARESCUT DINS LES PAGINES DE "FENT CARRERANY".

LA LLENGUA NO HA ESTAT MAI PATRIMONI D'UNS POCOS ESCOLLITS, LA DEFENSA QUE HEM FET DE LA NOSTRA, HA FET QUE A VEGADES HAGUEM TENGUT PROBLEMES A NIVELL DE CONSELL DE REDACCIÓ, AMB SOCIS I SUSCRIPTORS QUE HAN VIST COM UN ESCRIT SEU AMB CASTELLA NO HA ESTAT PUBLICAT PER EL SIMPLE FET DE QUE HEM VOLGUT SEGUIR LA TRAJECTORIA D'ESSER UNA DE LES POQUES REVISTES QUE QUEDEN A MALLORCA QUE NO S'HA VISTA OMLIDA DE CASTELLANISMES I D'ARTICLES EN LLENGUA CASTELLANA, LLENGUA AQUESTA QUE MAREIX TOTS ELS NOSTRES RESPECTES I QUE JA DISPOSA DE MOLTS DE MITJANS DE COMUNICACIÓ QUE LI SERVEIXEN DE DIFUSOR A MES DE CUMPLIR LA MISSIÓ DE COMUNICAR IDEES I DONAR A CONEIXA FETS AMB UNA LLENGUA COMU, LA CASTELLANA.

DE LA MATEIXA MANERA QUE NO HEM REBUTJAT MAI LA NOSTRA LLENGUA, TAMPOC HEM FET BEFA NI DESNORMALITZACIÓ D'ELLA, AFIRMAM UNA VEGADA MES, HI HO SEGUIREM FENT SI FA FALTA EN UN FUTUR, QUE ESTIMAM LA NOSTRA LLENGUA, LA NOSTRA TERRA I LES COSES DEL NOSTRE POBLE I LA NOSTRA GENT, HO HEM DEMOSTRAT, I PER LA SEVA DEFENSA I NORMALITZACIÓ ESTAN OBERTES LES PAGINES DE "FENT CARRERANY" A TOT EL QUE HO VULGUI FER.

Fotografies:

Pep Lluís Corresa
 Maika Lozano

Edita:
 Associació Cultural FENT CARRERANY
 Femeníes, 1
 07519 Maria de la Salut

Imprimeix:
 Apostol y Civilizador
 Petra
 N2 Depòsit Legal: PM-457/1986

TEMPS PASSAT

Gener del 1987:
 -24 hores de Ràdio,
 -On és l'ermita,
 -L'Ajuntament il·luminat.

Gener del 1988:
 -L'Ajuntament no respecte la Llei,
 -El que s'ha escrit de Maria,
 -Taula redona de la Tercera Edat,
 -Va de revistes "Tots Sants",
 -Premsa Forana "Persones del Poble",
 -Ressorgeix el Club d'Escacs de Maria.

LA SOCIETAT CONSUMISTA: Aprenent a llegir les etiquetes.

Qualsevol producte, ha de complir unes normes en quant a la informació qu'ha de transmetre al consumidor, aquí en tenim un exemple general:

Pere Crespi i Salom,

(2) Llista d'ingredients i additius. S'han d'incloure conservants, colorants, etc.,...

TOMÀTIQUES AL NATURAL:	
Ingredients:	Additius:
- Olis vegetals,	- Clorofil·les (E-140)
- Farines,	- A. Benzoic (E-210)
- Espècies,	- Agar-Agar (E-406)
PES NET: 1 kg. 1 litre.	
PES ESCOLAT: 900 grs. 1/2 dotzena.	
S'HA DE CONSERVAR EN FRIGORIFIC A LLOCS SECS I PROTEGIT DE LA LLUM.	
S'HA D'ENCALENTIR AL BANY MARIA, ES SEVEIX FRED.	
INDUSTRIES RODRIGUEZ, S.A. C/ Lluna, 12 Camprodon Registre Sanitari.	
LOT Nº 47	
28 AGOST.	

(1) Nom del producte;
Es refereix al contingut del envàs, no a la marca. Tomàtiques, galletes, etc.,...

(3) Pes (net i escolat);
Volum o nombre d'unitats segons el producte.

(5) Manera d'emprar;
Obligatori quan la seva ommissió pot donar lloc a una incorrecte utilització del mateix.

(7) Identificació del lot de fabricació

(9) Data límit de consum;

Ve indicat per "data de caducitat...". Passat el temps no s'ha de consumir el producte; potser perillós per a la salut. Doncs els productes moridors en un curt espai de temps necessiten indicar-ho.

(4) Instruccions per a la seva conservació;
A alguns productes no és necessari.

(6) Identificació de la empresa;
Nom, adreça, registre sanitari, etc., del fabricant.

(8) Data aconsellada de consum;
Ve amb el títol "Consumir preferentment abans de...". El consum del producte una vegada ha passat la data no és necessàriament nociu, però pot haver perdut les seves qualitats òptimes.

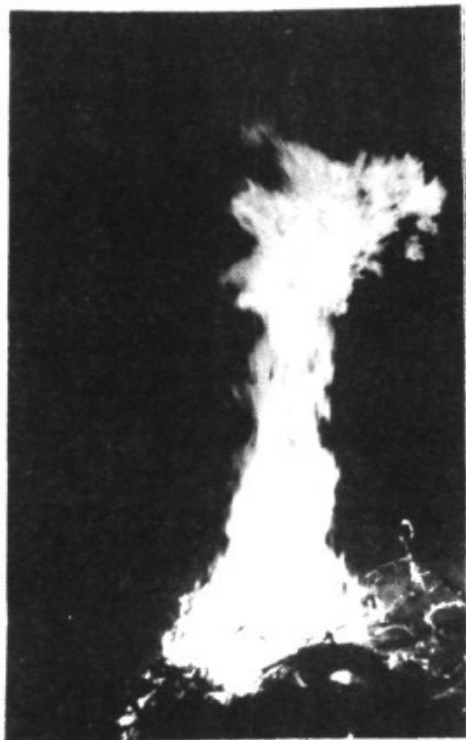
28 AGOST JULIOL 1982 1985

Aquesta data no és necessari en els productes següents: pans i productes de consum diari, fruites, patates, verdures fresques (excepte pelades), vins, vinagres i begudes alcohòliques (inferior al 10%), sal, sucres, caramels, sòlids, xicles i similars, formatges (excepte els frescs i els fusos).

03 AGOST 03 AGOST 03-08

foguerons

Sant Antoni i Sant Sebastià

En aquest any de gràcia, del dissabte de Sant Antoni fins a Sant Sebastià el caliu dels foguerons s'apoderaren del poble. La festa va començar el dia 16 a les 6 de s'horabaixa al fogueró que l'Associació de Pares d'Alumnes del nostre col·legi va fer a l'escola d'alt; va haver trencadissa d'olles, torrada de porcella, sobrasades i botifarrons, ball de bot i l'amo En Xesc; l'assistència fou nombrosa i fins i tot sobraren tallades. Cap a les nou finalitzà la festa amb satisfacció dels assistents.

En aquell moment es prenia foc al fogueró de la Plaça des Pou; els Quintos feren una bona feina, ja que aquest era el mes gran de tots el quatre que s'hi havien montat, No hi va haver música i el trui va ser poc, molta de gent estava plena del primer fogueró i no va comparèixer als crits de les flames que s'aixecaven cap al cel.

L'única nota d'alegria i bulla la posaren com sempre els quintos i quintes que en cotxes feien renou per damunt la plaça; poc a poc la poca gent gent va fugir i el caliu es va consumir.

Molt diferent va ésser el dia de Sant Sebastià, on el grup de ball de bot es va lluir, el fogueró va ser petit però "maton", amb gran assistència de gent; hi havia bona llonganissa, botifarrons, pa i vi per tots, els boleros i les jotes no cessaven de sonar, l'amo En Xesc animava els presents i grups de gent cantaven i sonaven les ximbombes envoltant el fogueró, la festa es va allargar fins tard i ja definitivament només un fil de fum s'aixecava de les cendres i anunciaven que les festes havien acabat.

Els Reis

FENT CARRERANY 5 (29)

COLCADA DELS REIS

Com cada any i amb gran il·lusió, els nins de Maria esperaren pacientment l'arribada al nostre poble dels Reis D'Orient. Tot eren nervis a la Plaça des Pou, on els nins i nines repassaven una i altra vegada la carta que no feia molt de temps havien enviat als reis. Quasi era l'hora quan anunciats per les vives flames de les torxes i els sons de la banda de

tambors i cornetes, giraven la cantonada pel carrer de Sa Quintana, eren Ells amb tota la Cort, molts estaven empagats, els mes menuts alborotaven, però tots, grans i petits saludaven amb il·lusió als seus Reis, engalanades les carrosses i vestits com cal vestir un Rei, després d'unes voltes per la

Plaça, pujàrem cap a l'Església per celebrar la Missa dels Reis; tot el poble els va retre homenatge, i ells, en agraïment, quan ja tots dormien, començaren a complir els desitjos de tots i cada un dels nins, i eren tants que fins el migdia del divendres no acabaren de repartir.

Enhorabona al grup de teatre "Mitja hora després" per l'organització.

Per continuar amb la mateixa tonalitat sense cap altra intenció que donar-li a aquesta pàgina bon MUPOR i dinàmica "màgia", aquesta vegada imaginarem que haguessin quit els tres Reis d'Orient a distintes persones i entitats.

- Secretari de l'Ajuntament: Un basle fix.
- Marti Serra (administratiu): Rebuts domiciliats.
- Antoni Serra (funcionari): Màquina d'escriure elèctrica.
- Catalina Ramis (administrativa): Contracte fix.
- Miquel Bergas (ped municipal): Granera automàtica.
- Tomeu Carbonell (Polícia Municipal): Un "motorino".
- Joan Mas (aparellador): Un vi.
- Jesus de Orbe (metge): Una bona medicina.
- Jose L. Corresa (auxiliar): Una auxilia.
- Tomeu de l'Herminio: Una...
- Pep Buñola (transportista): Un Poliesportiu pavimentat.
- Catalina Ferrer (la xarxa de...)
- Caçadors: Un...
- Flariens: La...era Divisió.
- Cop de Sas: Igual de bé que...
- Club Ciclistes: ...
- Fent Carrerany: ...ista.
- Tots Sants: ...
- Quintos: La ...
- Club d'Escacs: ...
- Grup d'Esplai Es Rebot: ... local.
- Grup de Teatre: Un estel·lari.
- Tercera Edat: Un autocar.
- Associació de Pares d'Alumnes: Una nina.

Maika Lozano

Des del balcó de la sala

LES AIGÜES BRUTES AL NOSTRE POBLE.

La veritat és que el tema és de massa actualitat. Els problemes entre veïnats per mor d'aquesta causa es multipliquen. Alguns han duit la denúncia de filtracions a l'Ajuntament o directament a la Conselleria de Sanitat, i l'experiència ha estat bastant negativa pel denunciador, ja que amb la seva denúncia, també ell ha quedat denunciat. Són molts pocs els veïnats que tenen en condicions el tractament de les aigües residuals, (tres piques i un dipòsit que han de ser hermètics) la qual cosa resta força moral a qualsevol denúncia. Davant aquesta situació, a l'Ajuntament li resten dues alternatives: obligar a cada veïnat a que posi en condicions les seves fosses sèptiques, anul·lant els pous negres o començar d'una vegada per totes la canalització d'aigües brutes i netes a tot el poble. Evidentment, avui en dia l'única alternativa efectiva és la segona. El procés de dotació del clavaguera és car i llarg, i és per això que començarem, ja, el projecte i ja des de fa estona cercam la seva financiació. Tenim un avantprojecte que puja a uns

250 milions, i precisament la financiació és el que ha frenat l'inici de la seva realització. Està clar, i això la gent se n'ha de concienciar, que les ajudes no seran del 100%, el que implicarà que s'haguin d'imposar contribucions especials. Per tant, sol·licitarem enguany mateix incloure una fase, la captació d'aigua i la construcció del dipòsit regulador, dins el Pla d'Obres i Serveis del 89 mentre sol·licitam la redacció del projecte total i de l'expedient de contribucions especials amb el fi de conèixer l'aportació de cada casa o solar. Mentre tant, intentam que els problemes entre veïnats a causa de les aigües brutes es solucionin amb una bona entesa i sense sortir del poble. Si ha d'intervenir la Conselleria de Sanitat, és molt possible que la cosa acabi amb expedient sancionador.

Magí Ferriol.

Casa de la Vila

COMISSIÓ DE GOVERN DE DIA 12 DE GENER

Amb assistència de tots els seus components es prengueren els següents acords:

- 1.- Aprovar l'acta de la sessió anterior (27-12-88)
- 2.- Aprovar la proposta de la Batlia de prorrogar per un any, els contractes laborals al Peó d'Obres i al Vigilant del Polideportiu.
- 3.- Valorar negativament l'estudi fet per l'aportació municipal al Centre Joan XXIII degut a què el cost no es pot assumir si no s'ofereixen unes condicions més favorables.
- 4.- Aprovar la proposta de la Batlia de sol·licitar l'equipament necessari pel local que disposarà l'assistent social de la Mancomunitat per desenvolupar les seves tasques.
- 5.- Acceptar l'estudi fet pel regidor de Parcs i jardins, de procedir a la sembra d'arbres pel

present any 1989.

- 6.- Aprovar 6 expedients d'obres.
- 7.- Aprovar 3 sol·licituds de traspàs de sepultures del Cementiri Municipal.
- 8.- Donació de comptes de la Batlia sobre temes de la Mancomunitat, temes urbanístics i sanitaris.

COMISSIÓ DE GOVERN DE DIA 26 DE GENER

Amb assistència de tots els seus components, es prengueren els següents acords:

- 1.- Aprovar l'acta de la sessió anterior (12-1-89)
- 2.- Concedir les següents subvencions:
  - 30.000 pts. als Quintos 89, pels actes de Cap d'Any i Sant Antoni.
  - 12.500 pts. a l'Associació de la Tercera Edat pel transport a Inca, el dia de la Segona Festa de Nadal.
  - 200.000 pts. a l'Escola de Municipal de Música per a la compra del piano.

- 3.- Sol·licitar a la Conselleria Adjunta a la Presidència una subvenció per a la construcció d'un forn al Cementiri Municipal i una altra per a realitzar unes reformes a les oficines municipals.
- 4.- Aprovar el Plec de Condicions o clàusules econòmico-administratives per a la contractació per concert directe de les obres de la Piscina Municipal.
- 5.- Aprovar un traspàs de sepultura.
- 6.- Aprovar 5 llicències d'obres menors.
- 7.- Informació del Batle sobre la primera reunió de la Junta Local de Sanitat: Es tractaren de les competències del metge, apotecari i veterinari com a inspectors sanitaris i els més greus problemes sanitaris del poble (aigües brutes i venda ambulant de peix)

CORREU OBERT

SANT ANTONI A MARIA

Amb tant de programa com es va fer, jo imaginaba una gran desfilada de carroces. El gran paper ens citaba a una hora en concret, les tres de l'horabaixa, en que la gent anava devallant per el càntic que hi havia a la nostra parròquia. Quan vaig esser a la Plaça, l'Excel·lentíssim Ajuntament, "Casa de la Vila", ens va tenir les portes tancades. Hem vaig demanar: serà en aquesta Plaça? Doncs sí, efectivament així va esser. Les carroces anaven desfilant una darrera l'altra, que en total foren tres.

El que me estranyà va esser que davant l'Ajuntament, només hi havia el Rector i En Miquel Bergas. Bè, ja veurem el que serà! i així passà els temps i arribà l'hora de la veritat: l'entrega de premis. En Miquel Bergas es posar a repartir els primers obsequis i... El senyor Batle, on era?, s'havia amagat? Magi, és que estaves enpagat de veure el gran fracàs per la poca col·laboració que hi va haver? Les grans ensaimades, fetes per tal forn, no era més convenient haver posat damunt el paper "DONADES PER L'AJUNTAMENT", i no posar les lletres que hi posares? Jo en pensaba que volies fer anar el poble per amunt, però vaig que només en segons quines coses, com per exemple: "Estimeu la Nostra Llengua Catalana", i així no anam. Pensa amb els padrins i no tan sols amb els joves. No en facis anar el poble més baix del que va. Esperant no hauer-te ofès massa, te deman disculpes i a reveure.

Margalida Negre.

A MAGI FERRIOL

Estimat Magi: Estic molt contenta de que no tenguís problemes de pell, doncs quan vaig llegir la teva carta a l'anterior revista vaig pensar si es que t'havia sortit un sarpullit amb tanta de picor.

M'agradaria que aquestes quatre línies les llegissis tal i com estan escrites.

Dóna la sensació que vol ser una espècie de SALVADOR, que sols tu estimes la nostra terra, la seva llengua, els seus costums..., perquè així ho dius a totes hores, i te diré que est l'única persona, que jo sapiga, que ha vist agravi i insult a l'esmentat bullit. Són molt més els que estimen tot allò que tant sols pareix ser teu, el nostre poble, les seves costums, la seva identitat... Sempre he pensat que cadascú és o deu ser d'allà on viu i amb qui conviu, encara que siga per egoisme.

Tu que tan a mà tens donar consells de convivència, urbanisme etc., pensa que amb la teva carta, tan mal intencionada, fas un magre favor als que nos hem integrat, per distintes raons, en aquesta Comunitat.

Els cops baixos que segons tu els han donat al Consell de Redacció, no existeixen més que a la teva imaginació. Veig amb desgrat que allà on tu no fiques ma, creus que no pot funcionar i no se si te n'has donat compte, però a Maria hi han moltes entitats que funcionen sense que tu les tenguís que donar una sempenta.

Crec que hauries d'aprendre un poc a respectar els altres i a la seva forma de pensar, encara que en ocasions no siga afi a la teva.

Ara que est una persona pública - amb el bon sentit de la paraula-, ha d'encaixar millor les crítiques, i pensa que:

-No sempre son destructives.

-Fins i tot la declaració d'hisenda s'ha de fer amb bon humor.

-Al mal temps, bona cara.

-Encara que no sempre coincidim amb les teves idees, de vegades radicals, no vol dir que hagen d'esser enemics.

Un salut,

Maika Lozano.

A QUI HO AGAFI...

D'un dia cap a l'altre, la meua actitud a l'hora de escriure aquesta carta, que ja tenia pensada feia temps, he de reconèixer que ha canviat. En espera de millor ocasió que em motivi per fer el que realment volia, una exposició de dades i actes de l'Ajuntament firmades pels integrants de la majoria municipal i donar així compte de la intencionalitat manipuladora de certs elements i informacions cap al grup que jo pertany, els Independents de Maria. Em conform per ara amb el que segueix.

Vagi per davant el meu respecte a tota persona que lliurement expressa una opinió, positiva o negativa, bona o dolenta damunt un fet o una idea. Pens que des del moment que ho fa, mereix un respecte sempre que intenti expressar-se com ja he dit, lliurement i sense ànim manipulador per crear un clima contrari a persones que no són del seu agrat deixant caure veritats a mitges i clarament desfigurades o mentides. Aquesta actitud de manipulació "informativa", pens que s'agrava quan és un professional, una persona que a final de mes cobra un sou per desenvolupar una de les professions més respectables i més guapes d'aquest món, la d'esser notari de la actualitat i la realitat, un periodista, el que fa bandera d'ella al servei d'interessos polítics.

L'objectivitat i la confirmació de les dades són normes del periodista i la serietat a l'hora de escriure una informació un professional. Per alguna cosa, ha triat aquesta professió i això el diferencia d'un amateur com jo mateix. Ha d'estar, baix el meu punt de vista, per damunt fanatismes, diferències personals o ideològiques. Ficar-se dins un anonim per desprestigiar a un grup o a una persona que l'únic que han fet és en un moment determinat esser una

alternativa o finestra oberta cap al demà per un sector del poble de Maria, i aquesta és una realitat que no agrada a alguns, no em pareix bé.

Pens que just es pot equivocar el que fa feina i es banya el cul, no aquell que espera darrera la roca i mentres tant uns altres li van tapant la seva ineficàcia actual posant cortines de fum, en forma de crítiques als altres, que no deixen veure el que hi ha darrera.

Em sap molt de greu que persones que jo tenia per llúides i vàlides, paresquin haver caigut dins la manipulació informativa al servei d'interessos polítics que ben poc fan apart de criticar les feines dels altres i sentir-se oposició. Veuram que ens espera en un futur.

El temps, jutje que dóna o lleva raons i que no es deixa manipular, dirà.

Si vaig equivocat, voldria no tenir cap inconvenient en reconèixer-ho.

Jaume Mestre,

FESTA I FOGUERO DE
L'A.P.A

Fou molt divertit i és encoratjador. Em referesc a la festa i fogueró de Sant Antoni que feu l'A.P.A. el passat dia 16. Crec que tengué el sentit que quasi sempre hem perseguit des de l'escola; que els pares participin juntament amb els fills amb el actes que estiguin relacionats amb ella.

Des de l'escola veim que si els pares no són participatius, els fills, generalment tampoc ho són i a l'inrevés. I aquest, el de Sant Antoni, és el camí que s'ha de seguir per aconseguir una escola on tots hi participem amb il·lusió.

Magi Ferriol,

I Concurs de Fotografia

FENT CARRERANY

BASES

PARTICIPANTS: Tots els que vulguin.

TEMES: Monogràfic sobre Maria de la Salut i tema lliure.

NÚMERO D'OBRES: Un màxim de tres obres per autor i tema, en color o blanc i negre i totes les seves variants. Les obres hauran de ser inèdites i no publicades ni premiades abans.

IDENTIFICACIÓ: Les senyes d'identificació posades al dors de cada fotografia cons taran de TÍTOL, TEMA I LEMA de la mateixa, i en sobre apart amb el mateix Títol, Tema i Lema, dedins y tancat, una fulla encapçalada per les mateixes dades i el D.N.I., Nom, Direcció i Telèfon de l'autor.

FORMAT: La mesura del costat major de la fotografia haurà de ser entre 24 cm. de mínim i 40 cm. de màxim.

PLAÇ DE PRESENTACIÓ: Podran concursar totes les obres que siguin presentades abans del dia 18 de març a la següent direcció:

CONCURS DE FOTOGRAFIA, C/ SES CORBATES Nº 18, 07519
MARIA DE LA SALUT

JURAT: S'anomenarà un Jurat que determinarà les obres que hauran de ser premiades, la seva decisió serà inapel·lable i els premis podran ser declarats deserts. Tots els visitants podran votar la millor fotografia popular.

EXPOSICIÓ: Totes les obres presentades a concurs, quedaran exposades al local de l'Associació Cultural "Fent Carrerany" de Maria de la Salut els dies 23, 24, 25 i 26 de març de 1989.

PREMIS

TEMA LLIURE	TEMA MARIA DE LA SALUT	AUTORS LOCALS (No premiats)
1 ^{er} . - 15.000 pt.	1 ^{er} . - 15.000 pt	1 ^{er} . - 4.000 pt.
2 ^{on} . - 10.000 pt.	2 ^{on} . - 10.000 pt.	2 ^{on} . - 2.000 pt.
3 ^{er} . - 5.000 pt.	3 ^{er} . - 5.000 pt.	3 ^{er} . - 1.000 pt.

NOTA: Cap autor podrà obtenir més d'un premi.

Les fotografies premiades quedaran en poder de l'Associació Cultural "Fent Carrerany", que es reserva el dret de reproduir-les, exhibir-les i publicar-les.

Les obres seran tractades amb la major cura però no es respon dels malfets o pèrdues que es poden produir.

Qualsevol cas no previst en aquestes bases, serà resolt per l'organització.

La sola participació en aquest certamen pressuposa l'acceptació d'aquestes bases.

SA XERRADETA:

XERRADETA AMB L'AMO EN LLUC FIOL

L'amo En Lluc nasqué el segle passat, dia 1 de novembre de 1890 (el dia de Tots Sants). Estava casat amb Na Martina Bunyola Quetglas. Ens resulta molt difícil poder imaginar tot el que l'hi ha passat al llarg dels seus noranta vuit anys; Tècnica, social, política i econòmicament. Elmon ha donat moltes voltes (de llavor fins ara).

Ell no ens esperava i és va sorprendre una mica de que anàssim a fer-li aquesta xerradeta.

Les ulleres li lleven anys de damunt -ara, que un no sap diferenciar-los en arribar a aquestes edats-, a pesar que ens diu no veure-hi massa bé al contrari del sentir, la seva veu és potent i clara la qual cosa fa agradable "sa xerradeta". En certes ocasions l'amo en Lluc s'emocionà amb alguns records de la infantesa i en altres mostrà satisfacció de les seves vivències.

I així ens va passar un hora asseguts a la camilla.

-HEU VISCUT SEMPRE EN AQUESTA CASA?

-No, vaig néixer al carrer de l'església. Després de casat vaig estar al Bosquerró i a Sa Tanca allà on és Ca l'amo en Xesc d'es Pujolet.

Aquestes cases eren llogades. Després vaig comprar aquesta a un home que li deien Damià Mas, la vaig arreglar i ens hi mudàrem l'any 1940.

-D'ON EREN ELS VOSTRES PARES?

-Eren de Maria, però mon pare descendir de Sant Joan, el meu padri era d'aquest poble.

-QUÈ ENS PODRIEU CONTAR DE CIUTAT?

-Ciutat ha canviat molt, nosaltres de Maria hi anàvem a vendre, uns hi duïen palla o el que tenguessin per vendre; jo hi duïa ciurons, pitxos, faves, etc. Tardàvem un dia, anava quasi tot el camí a peu, només ens aturàvem a Ses Olleries per donar menjar al mul i abeurar-lo. A Ciutat anàvem a vendre a Sa Plaça de Santa Catalina. La nit la passàvem jeient dins el carro; m'en record que la mar arribava a les murades, baix de la Seu, el Born i Jaume III no existien. Allà on és el Born hi havia molta d'aigua embassada, tampoc hi havia tanta gent com avui.

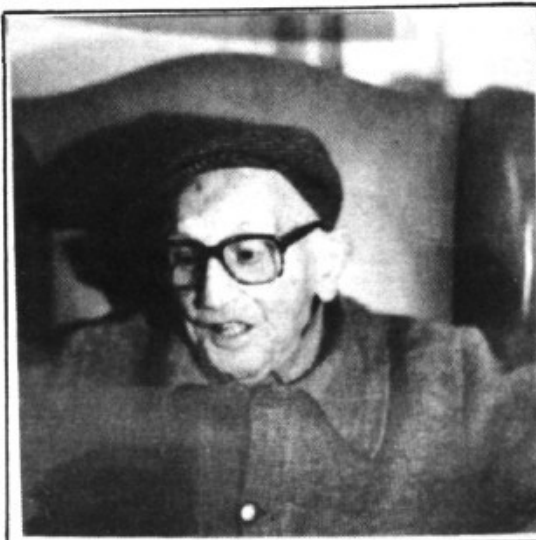

-DE PETIT QUE ANÀREU A FER FEINA O ESCOLA?

-Vaig anar a escola una temporada amb un mestre que li deien Don Tomàs Balaguer i Bauçà, després em llogaren en es Rafal Roig per aprendre s'ofici de pastor, la carratera que avui va a Santa Margalida llavors era un caminot.

-COM ERA MARIA?

-Mira, el Carrer Nou no existia, aquest carrer s'obrí quant en Miquel Gual va esser Batle, no hi havia plaça, allà on és ara hi havia un pou i la gent per uns caminets, que deim de cabra, anava amb una gerra a cercar-hi aigua.

-VOS HEU FET FEINA SEMPRE A MARIA?

-No vaig anar a collir oliva a Son Forteza d'Artà, a s'Alqueria de Baix a Bunyola i collir ametles un parell d'anys a Son Valentí, una possessió que està a prop del cementiri de Ciutat; quan estava en es Rafal Roig de pastor ja sabia lletgir, escriure i fer comptes, per allà hi havia un caminer que per ensenyar-lo hem feia fer comptes amb un bastó a la pols del camí.

-M'HAN DIT QUE ENSENYAVEU A CA VOSTRA?

-En aquell temps no hi havia mestres, els quatre que sabiem un poc els vespres ensenyàvem a lligir, escriure i fer comptes, això era el que vaig fer fins que ens ho prohibiren a tots.

"Ens diu que quan anava a muntanya escrivia les cartes a les al.lotes que li demanaven, i les llegia les que rebien."

-UN DELS OFICIS QUE HEU FET ÉS EL DE EMPALTAR I RISECALLAR ARBRES, COM M'APRENGUÀREU?

-Vaig anar a aprendre amb un home que li deien en Guillem Pineda, éram jo i un fill seu, no fa gaire anys que em vaig aturar.

-SOU UNA PERSONA QUE HEU VIST COM CANVIAVA LA SOCIETAT, HEU VIST COM LA GENT DE BATRE A S'ERA HA PASSAT A SA RECOLLITERA (COSSETIADORA), QUE ENS PODEU DIR D'AIXÒ?

-Jo me'n record que el primer cotxe que vaig veure era a Sa Fira de Sineu, la bocina no era com aquestes d'ara, només feia "nyoc, nyoc, nyoc..." eren altres cotxes. Després el vaig tornar a veure a les costes d'Ariany; el primer avió, (era una avioneta), que va aterrar al pla d'Ariany, tothom anava a veure-la, la primera batadora la va dur l'amo en Joan Cotó i la recollitera en Rafel Ramis.

"També ens conta que de petit va veure un estel amb coa, el mestre els va dir que li deien (Cometa Haley); és una de les poques persones que l'ha vist dues vegades."

-HEU SORTIT MAI DE MALLORCA?

-Sí, vaig anar a Lleida, amb Antoni Jordà a veure arbres. Me'n record que per Lleida passava un riu; el viatge el fèrem amb avió de Mallorca fins a Barcelona. Va ésser un viatge que m'agradà molt.

-VOS RECORDAU DE QUAN POSAREN L'ELECTRICITAT A MARIA?

-Sí, posaren Les màquines a La Farinera d'en Gual i d'allà donaven corrent a tot el poble. Funcionava només durant unes hores els vespres.

-QUE HEU FET PER ARRIBAR A AQUESTA EDAT?

-No he fet res, no he estat mai beguedor. Quanera jove bevia un poc de vi bo. Amb el menjar, he menjat de tot, sense abusar; encara ara no faig cap tipus de règim.

-M'HAN DIT QUE VOS AGRADA FUMAR?

-Molt, sempre he fumat, fins ara que en fum qualcun però molt pocs.

-ELS METGES, QUE VOS DIUEN?

-No hi som anat moltes vegades, únicament em falla la vista, hi veig molt poc, deu fer dos anys que m'operaren a la Clínica Rotger de Ciutat.

L'amo en Lluç gràcies per haver-nos contat aquestes coses i haver pogut passar aquesta estoneta tan entretinguda amb vos. Que en pogueu complir un parell més.

Jaume Ferriol i Pere A. Pons.

Les Beneïdes de Sant Antoni

Diu la cançoneta -
SANT ANTONI I EL
DIMONI JUGAVEN A 31,
EL DIMONI VA FER 30,
SANT ANTONI 31-, i
això va ser la
tònica que cada any
va prevaleixer per
les festes de Sant
Antoni al nostre
poble. Enguany, tot
feia preveure que
seria igual o millor
que anys passats,
l'Ajuntament va edi-
tar propaganda per
anunciar els dife-
rents actes de Nadal
a Sant Antoni, per
altra banda aquest
any coincidien Bat-
lia i Regiduria de
Cultura i Festes al
mateix grup polític,
per tant era d'esper-
rar que les Festes
tendrien un recolça-
ment total per part

de l'Ajuntament.
Arribà l'hora de
començar i el Batle
que no compareixia i
no hi havia molt
d'ambient, i encara
que la il·lusió és
lo darrer que es
perd, la gent espe-
rava que començàs.
Molta de gent s'en
va anar, d'altra,
desmotivada, ja no
va ni comparèixer i
tres tristes carro-
ses donaven voltes a
la plaça esperant
que la cua s'anà
allargant, res de
res, el Batle, que
pareixia empagait,
treia el cap per la
porta de la Casa de
la Vila, i tornava a
amagar-se, va haver
de ser En Miquel
(peó de l'Ajunta-
ment) i En Tomeu
Monjo qui varen
repartir les ensai-

mades i les botelles
de cava amb les que
"graciosament" obse-
quiava l'Ajuntament
a tots els partici-
pants, sense distin-
ció de sexe ni -lo
que encara és mes
greu- edat.

Els Quintos -com ja
és costum- feien
renou, s'ho pasaren
bé i com no,
protestaren per
demanar a l'Ajunta-
ment els doblers,
que tradicionalment
és guanyen, fins i
tot hi va haver qui
les va intentar
aiguar la festa.

Lo més trist de tot
, és que, en aquesta
partida -organitzada
per l'Ajuntament-,
el Dimoni va fer 31
i Sant Antoni no va
lligar ni 22, vint-
i-dos, vint-i-dos,
vint-i-dos.....

LES HERBES

A mitjan segle XVI, A part de la seva utilització funcional, el caràcter de les herbes que supussaven de vegades la diferència entre la vida i la mort, s'els va donar una considerable importància degut a la màgia i la superstició.

L'emprà l'astrologia per esbrinar les èpoques més propícies per a plantar-les i recollir-les, inclos als nostres dies hi ha qui les sembra amb lluna creixent.

Es creia tan en el seu poder màgic, que fins i tot tenien una funció específica, per exemple: el romani, el tomanyi, la ginebre, el salssasser, l'angelica, i el botija mascle. Les protegia contra la bruixeria i el malefici. El Saù era l'arbre màgic, baix la seva protecció estaven totes les herbes, al costat positiu estaven "l'Altimira Abrotanum", es gastava per preparar filtres amorosos i pòcims d'encantament. Però la seva utilització pràctica també era la de dur-la al terreny sanitari, amb elles es feien ungüents protectors contra els mals i s'utilitzava com a desinfectant.

TARONGINA (MELISA OFICINALIS)

Herba perenne originària del sud d'Europa i Àsia. A Mallorca és autòctona, el seu nom prové de la paraula grega -MELISSA- que vol dir abella de mel i de fet atreu els insectes amb el deliciós aroma de les seves fulles amb olor a llimona. Aquestes són de color verd pàl·lid i tenen forma de cor, les flors són blanquinoses i formen un petit arbust de 60-90 cm. d'altària.

En cuina és utilitzada amb el peix, carns de ploma, salses i fruita cuita.

és bona tisanà. Amb les fulles i els caps florits, es prepara una infusió al 1% (10 gr. de tarongina per litre d'aigua) que es pren a tasses com a tònica, estomacal, estimulants, i sobre tot com antiespasmòdic.

L'aigua destil·lada de la tarongina, anomenada "Aigua Carmelitan", té virtuts anàlogues a les de l'aiguanaf, i és usada especialment com antinerviosa.

L'essència de la tarongina té les mateixes virtuts que la seva aigua destil·lada però exaltades; una o dues gotes amb

un terrós de sucre són prou. Aquesta manera de prendre la tarongina va molt bé per les menstruacions doloroses, en els espasmes de matriu, els retgiron, i els acubaments, l'essència també es pot prendre amb una tassa de qualsevol infusió endolcit amb sucre.

Verdolaga; fr. pourpier.

Portulaca oleracea

VERDOLAGA (PORTULACA OLERACEA)

Aquesta planta és anual, té les fulles petites, ovalades i carnosos, arriba a agafar una altària de 15 cm. i les seves flors són grogues, és rica en vitamines i elements minerals.

Creix salvatge, encara que es fàcil cultivar-la.

S'utilitza en cuina, les fulles joves, s'usen amb ensalades i les granades com els espinacs, també se'n fa una bona tisanà. La verdolaga s'usa a l'exterior, en cataplasma, la qual es posa als costats del pit, damunt les costelles, actuant de refrescant als estats febrils, especialment en els provocats per fortes bronquitis. S'hi pot barrejar carn de carabassa, a parts iguals.

Tarongina,

Melissa officinalis

Mirko Lozano

ELS ESCOLARS DE MARIA

Encara que sigui un poc tard, no hi és de més que quedí la constància fotogràfica dels alumnes que assisteixen a les nostres escoles. En total, 4 són els edificis que alberguen els nostres al.lots: Ca Ses Monges (Guarderia i Parvulari de 3 i 4 anys), Escola de Baix (Parvulari de 5 anys i Cicle Inicial), Escola de Dalt -Edifici Vell (Cicle Mitjà) i Edifici Nou (Cicle Superior). Aquí teniu els distints grups amb els seus respectius mestres:

C
A

S
E
S

GUARDERIA

M
O
N
G
E
S

PARVULS

C
I
C
L
E

I
N
I
C
I
A
L

parvuls

primer

segon

הילדים על הגג

הילדים בחדר

הילדים בחדר

הילדים בחצר

הילדים בחצר

הילדים בחצר

הילדים בחצר

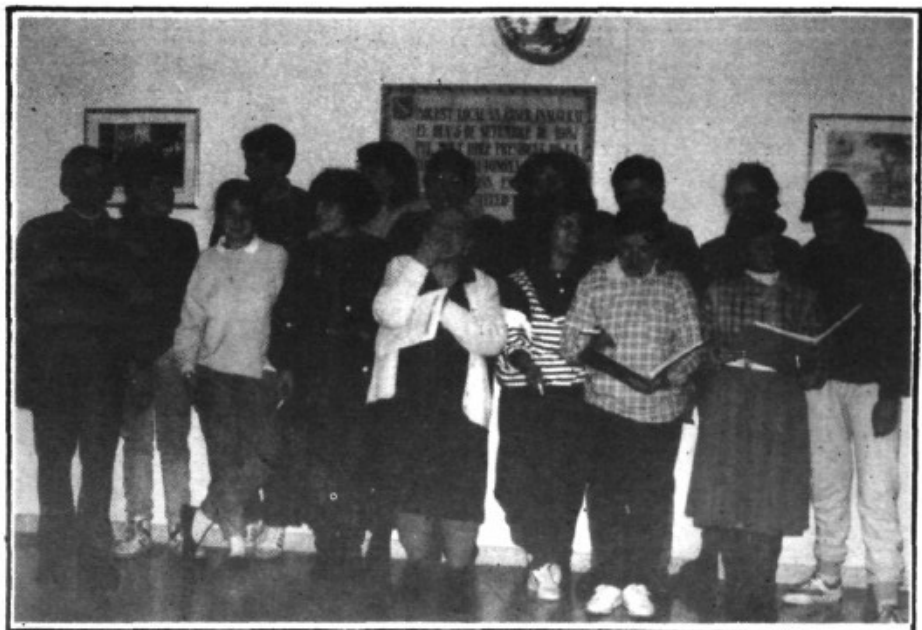
viu

Escola de
Música.

Escola
d'Adults.

Donam la mà als ajuntaments,

construïm Mallorca plegats.

El Consell Insular de Mallorca du a terme en col·laboració amb els municipis petits de l'illa, un ambiciós programa de realitzacions que és el resultat d'una estreta cooperació en matèria tècnica, jurídica i econòmica i en una àmplia plataforma d'accions en els camps més importants de l'activitat ciutadana diària.

El Consell Insular de Mallorca ofereix als diversos municipis una ajuda inestimable en matèria d'assistència social als ciutadans, de foment de la cultura popular, de dotacions d'infraestructura esportiva als pobles, de potenciació de les activitats econòmiques i socials, de creació de llocs de feina, de construcció de carreteres, de protecció del medi ambient i de tot quant s'ha de menester perquè els petits municipis de la nostra illa puguin disposar d'unes dotacions d'infraestructura adequades a les seves necessitats.

**Per nosaltres,
els més petits són els
més grans.**

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

UNA PAPERETA PREMIADA

Aquesta és una de les paperetes que un mestre del Claustre del nostre col·legi feia vendre als alumnes a benefici d'una Escola de Música, no privada, (segons s'informa malin-tencionadament en la revista d'opinió del nostre poble), sino municipalitzada.

Aquesta és, a més a més, la guanyadora, que té com a premi una torre de música completa amb dos altaveus, la qual correspongué a la família Cladera-Pira (de can Guillem Barringol i na Margalida Pira).

Enhorabona i que la disfruteu amb salut.

Onofre Sureda

Sorteig a benefici de l'Escola de Música de Maria de la Salut, per a l'adquisició d'un piano i material didàctic.

El portador d'aquesta papereta juga en el Sorteig d'una magnífica torre de música en combinació de les 3 darreres xifres del 1er. premi de la Loteria de Nadal del 22 de Desembre de 1981

El Depositari:
ESCOLA DE MUSICA
C/. Escola de Nines, s/n.
Maria de la Salut

Donatiu: 200 Pts.
Caduca als 15 dies

Nº 000583

Poemes

Gloses

ULLASTRES

Ullastres arran del camí
Enyorança d'altre temps
Olivers esvaïdes d'ahir
Que volen nodrir a la gent

Ullastres arran del camí
Ravells verds aguerrius
Donaríem oli els vostres pits
Si us volguessin fer servir

Ni l'arada ni el temps
Ni la fam del vestiar
Han pogut arrebastar
L'afany de l'antiga gent

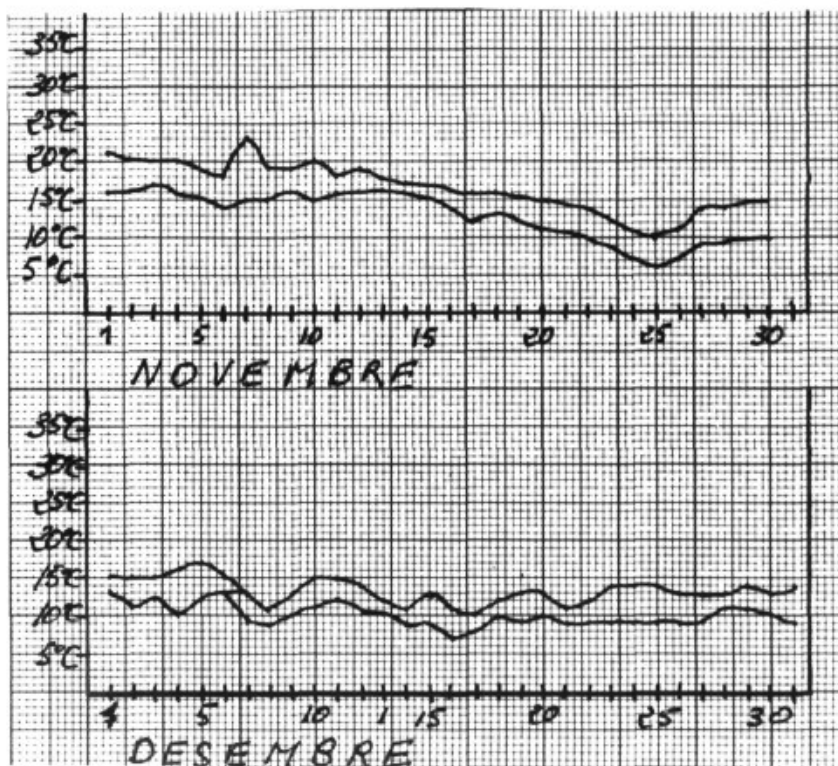
Abans de haver-hi campanaris
Nodríreu a los d'aquí
Ullastres arran del camí
A Mallorca centenaris

Jo que sempre us he tengut
De ma casa, bons veïns
Rebeu ara el meu tribut
Ullastres ran dels camins

Jaume Negre Vich
Gener de l'any 1,975

EL TEMPS

EL GRIP

és una malaltia infecciosa aguda molt contagiosa produïda pels virus gripals. Amb freqüència es presenta de forma epidèmica, és a dir que afecta en molt poc temps a una quantitat gran de gent, caracteritzant-se per símptomes generals i signes catarrals de vies superiors.

A la nostra Comunitat Autònoma, la incidència de la malaltia l'any 1987 va esser de 6.653,23 casos per 100.000 habitants, taxa aquesta una mica més baixa que la taxa nacional, xifrada en 11.018,49 per cada 100.000 habitants.

Té un començament brusc sense cap antecedent, de periodicitat anual on el virus any per any va variant. La majoria dels malalts sofreixen una infecció lleugera en forma de petit refredament que comença bruscament després de 1-2 dies d'incubació i la seva durada és de 4 a 7 dies amb molta de molla, calfreds, mal de cap i tos irritativa. Acostuma a fer una pujada de febre que no dura més de 3-4 dies, es perd la gana de menjar i tot el cos fa mal; és molt freqüent la tossina seca i persistent. Un signe característic en gent d'edat és l'aparició de bronquitis per infecció secundària.

El tractament és sintomàtic; el millor remei és un parell de dies al llit -si hi ha febre-, begudes calents, i aspirina.

El que és més eficaç per prevenir-la, és la vacunació. La O.M.S. (Organització Mundial de la Salut) té 38 centres supra-regionals i 93 nacionals per controlar el grip, recomanant als laboratoris la vacuna més eficaç per la temporada del grip.

J. L. Corresa.

RECEPTES DE CUINA

(Gastronomia Balear)

Aquest mes, vos present tres plats que es poden menjar a tot temps excepte el primer d'ells que no acostuma a menjar-se en el mes de Novembre. El primer plat és típic d'Eivissa, el segon de Menorca i el tercer o postre sí que és nostre, és a dir, típicament mallorquí. Tan el primer com el segon són plats que habitualment ens acompanyen en moltes de les nostres llars mallorquines.

PRIMER PLAT.

FIDEUS A LA PAGESA:

Ingredients: per a 4 persones.

- 150 gr. de fideus.
- 50 gr. de xulla.
- 200 gr. de pollastre.
- 200 gr. de conill de la part de les costelles amb fetge i ronyons.
- una ceba mitjancera.
- dues tomàtiques de ramellet.
- 150 gr. de mongetes tendres.
- un manadet de juliverd.
- vuit fils de safrà.
- mitja taça d'oli d'oliva.
- sal.

Preparació:

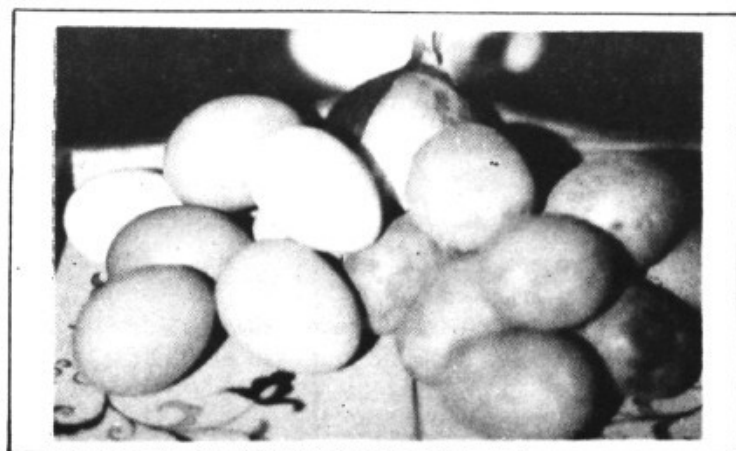
- Tallar a trossets la xulla, el conill i el pollastre.
- Pelar la ceba i les tomàtiques. Picar-ho petit i per separat. Rentar el juliverd i també picar-lo petit.
- Encalentir l'oli en una greixonera i sofregir la ceba amb la xulla, la carn de pollastre i el conill. Regar amb quatre tasses d'aigua. Pensar posar-li sal.
- Despuntar les mongetes i treure'ls els fils; rentar i escórrer.
- Deixar bullir durant uns quinze minuts el que hem posat dins l'olla i després afegir-li els fideus i les mongetes. Torrar el safrà damunt un paper d'estrça i posar-lo damunt la planxa. Desfer els filets de safrà. Provar a veure si està bé de sal i quan els fideus i les mongetes estiguin apunt, és a dir, cuites, es servirà abans de que perdi la calor.

SEGON PLAT,
TRUITA DE PATATA I CEBA:

Ingredients per a quatre persones;

- Vuit ous frescs,
- Quatre patates grosses,
- Dues cebes,
- Una tassa d'oli d'oliva,
- Sal,

Preparació:

- Pelar les patates i tallar-les a trossos desiguals. Pelar les cebes i tallar-les menudes. Rentar les patates,
- Encalentar l'oli i fregir les patates i la ceba juntament, amb poc foc i remenar molt perquè no s'aferri. S'hi ha de posar una mica de sal. En estar cuit llevar del foc i colar l'oli que ha de tornar a la paella,
- Batre els ous, posar-hi sal, juntar-ho a la fritura i mesclar-ho tot,
- Encalentir altre vegada l'oli i coure la truita a poc foc perquè quedi ben feta,
- No ha de secar-se, és un plat que tant es pot servir fred com calent,

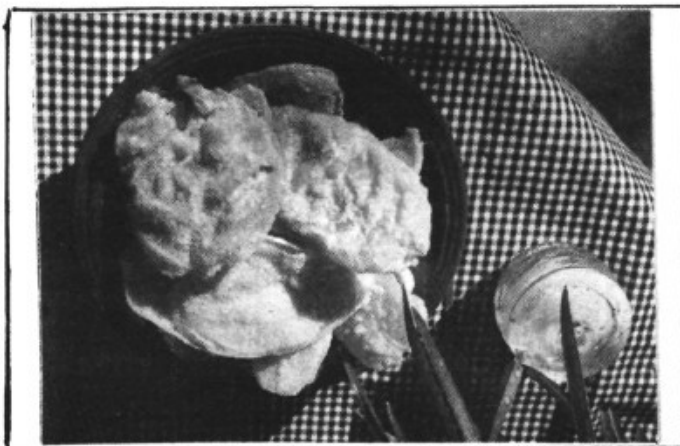
POSTRE,

ORELLANES:

Ingredients per a vuit persones:

- Una tasseta d'oli d'oliva,
- Set ous frescs,
- Cent vint-i-cinc grams de sucre molt,
- Farina fluixa, la que es begui,
- Mel i sucre per empolvar,
- Oli d'oliva per fregir,

Preparació:

- Batre el sucre amb els ous i a poc a poc anar afegint la farina. Sempre s'ha de anar fent una massa per anar formant la pasta. Ha de quedar una pasta dura,
- Estendre la pasta fins que quedi ben prima. Tallar així com es vulgui,
- Ara fregir amb gran quantitat d'oli calent. Colar la grasa sobrant i col·locar les orellanes dins un plat. Finalment empolvar amb els sucre i posar-hi un filet de mel,

BULLIT de noticies

PINTADES A LA PLAÇA DES POU

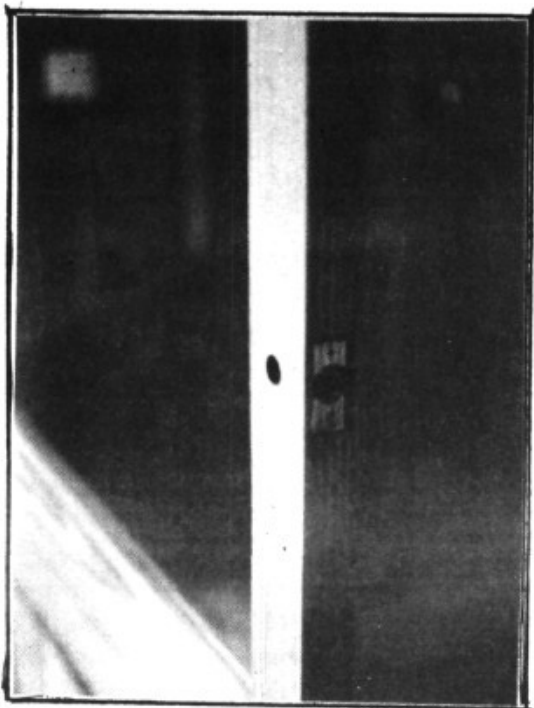
El passat dia 16 de gener és va començar a marcar els llocs de mercat a la Plaça des Pou, unes retxes de color vermell fort pegaven una galtada a tots els que per allà pasaven, per sort aquesta feina es va aturar només resta que llevin allò marcat i que pensin que per delimitar els llocs no fa falta deixar la Plaça com un quadre abstracte.

ELS PODERS FACTICS

Ja se sap del poder que tenen el mitjans de comunicació, des d'aquestes mateixes línies, el mes passat, es xerrava del garrover del carrer de la Mare de Déu, aquest tema que fou tractat en Comissió de Govern del nostre Ajuntament fa quasi quatre mesos, ara s'ha solucionat, esperem que prest llevin el cotxe i els maressos i amb les normes de l'Ajuntament s'arreglin les voravies.

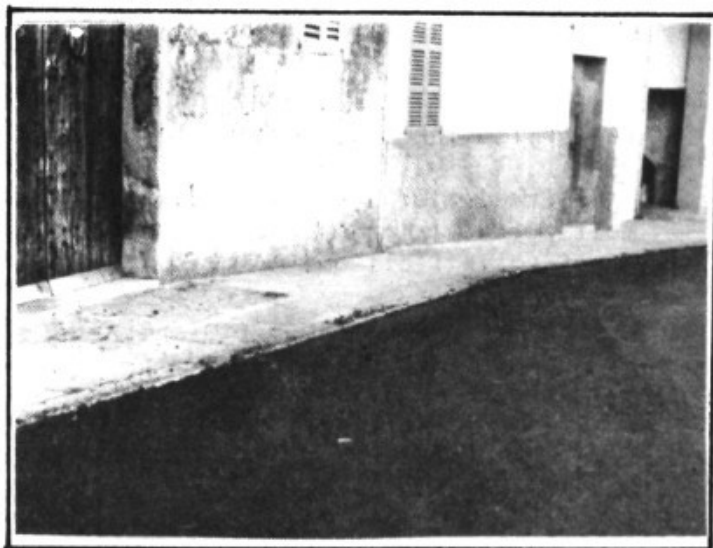
ELS MALALTS PASSEN FRED

El pany de la porta de la Unitat Sanitària fa més d'un mes que està espenyat, i la gent es queixa que l'oratge és fresc, l'Ajuntament que és conscient d'aquest problema pareix, -per la tardança- que no troba ningú que ho vulgui fer, però, senyors de la Sala, pensau que la gent hi passa fred.

ASFALTAT DEL CARRER DE SES CORBATES

El dia que tornin asfaltar carrers com darrerament el Carrer de Ses Corbates hauran de fer escales per entrar dins ses cases i qualque mur de contenció d'aigües, perquè queden molts pocs "bordillos". En haver de tornar asfaltar és millor llevar s'asfalt vell i asfaltar de nou. La culpa d'aquest fet, és del Consell Insular de Mallorca.

UN PA MOLT GROS

Un pa molt gros es el que dugueren al fogueró de l'A.P.A. el vespre de Sant Antoni, fins i tot no va bastar

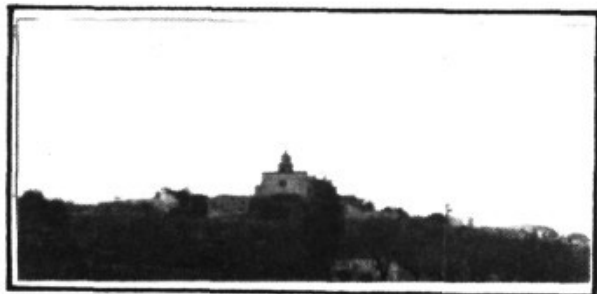

BULLIT de notícies

L'ESGLÉSIA IL·LUMINADA

El que s'entreu de dia quan arribam a Maria es el campanar i l'església, desde fa poc temps també es veu de nit gràcies a la magnífica il·luminació que l'hi han col·locada.

LE PATRIARCHE I EL POLIESPORTIU

Els membres de Le Patriarche, seguint amb la seva completa integració dins el poble de Maria, el cap de setmana ocupen el Poliesportiu: La pista de tennis, el camp de futbol-sala i el camp de futbol. Degut a això el mariano que vulgui utilitzar les esmentades instal·lacions, veu com aquestes estan ocupades per gent que no és de Maria i que pague arbitres a un altre poble.

AQUEST CLOT!

A la passada revista deiem que "aquest clot" prest estaria arreglat i podem dir que aviat hi estarà.

IIª FESTA DE S'ENSAÏNADA

El passat dia 28, dissabte el Moto-club "Cop de Gas", va organitzar la segona Festa de s'ensaïmada a la Plaça des Pou. Hi havia concurs i premis per les millors i més original.

L'assistència fou nombrosa, el xocolata i les ensaïmades, molt bones.

Els guanyadors varen esser els següents:

ENSAÏNADES GROSSES:

- 1.- J. Rigo
- 2.- G. Mas
- 3.- J. Mª. Mas

ENSAÏNADA MÉS ORIGINAL:

La que va esser presentada per un forn.

LA CRIDA, FARA UNA XERRADETA A MARIA

El pròxim dissabte 18 de febrer, si no hi ha res de nou, La Crida té previst donar una conferència al Local de la Tercera Edat del nostre Poble.

ELS PAGESSOS ESTAN CONTENTS

Al mal temps, bona cara. Això es lo que el passat dissabte dia 28 va passar al nostre Poble, ja que de tan de pregar, a la fi els nubols es varen decidir a deixar caure lo que tenien de dins. Un pic finalitzada la Festa de l'ensaïmada va fer un bon ruixat. Esperem que el sembrats ho agraeixin.

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT

En Bartomeu Bergas Matas. Morí el dia 11 de gener, a s'edat de 49 anys. Vivia en es Carrer Sineu Nº 8.

En Lluç Pons Cladera. Va morí es passat 7 de desembre, a s'edat de 85 anys. Vivia al Carrer de Ses Corbates Nº 40.

En Francisco Oliver Munar. Morí es passat dia 30 de desembre, a s'edat de 79 anys. Vivia a sa Plaça des Pou Nº 18.

Na Margalida Bergas Ferriol. Morí el dia 21 de gener, a s'edat de 63 anys. Vivia en es Carrer Femenia Nº 24.

En Bernat Bergas Mas. Morí el 24 de gener, a s'edat de 60 anys. Vivia en es Carrer Major Nº 98.

Que descansin en pau.

BENVINGUTS

Na Francisca Neus Cifre Mas, filla de Mateu Cifre i Barbara Mas. Nasqué dia 16 de gener.

Na Maria Perello Mas, filla de Miquel Perello i Joana Nº Mas. Nasqué dia 14 de gener.

Josep Camps Torello, fill de Bartomeu Camps i Antònia Torello. Nasqué dia 19 de gener.

Que tot siga enhorabona.

JA L'HAN FETA

Biel Calmari Maimó i Joana Nº Ferriol Bergas que es casaren el passat 17 de novembre.

Que el vostre amor no acabi mai.

EL TEMPS

A LA FI EL DIA 28 VA PLOURE

Informació del temps passat, pag. 20

TELÈFONS D'INTERÈS

METGES DE GUARDIA

Dies	Localitat	Telefons
DILLUNS	MARIA	52 52 65 52 52 87
DIMARTS	LLORET	52 02 78
DIMECRES	COSTITX	51 31 57
DIJOUS	LLUBÍ	52 22 61
DIVENDRES	SINEU	52 08 18 52 02 92 Angel 24: 28 13 13 Abonat: 629

CAPS DE SETMANA:

del dissabte a les 14 hores
al dilluns a les 9 hores:

SINEU 52 02 92
Angel 24: 28 13 13
Abonat: 629

MARIA

AJUNTAMENT: 525002
525194
METGE: 525265
A.T.S.: 525287
APOTECARIA: 525020
ESCOLA D'ALT: 525083

GESA INCA

AVARIES: 500700
BOMBERS: 0 8 5

AMBULATORI
D'INCA : 502850

SOM DURETA: 239447

AMBULANCIES: 200362

DIT I NO FET

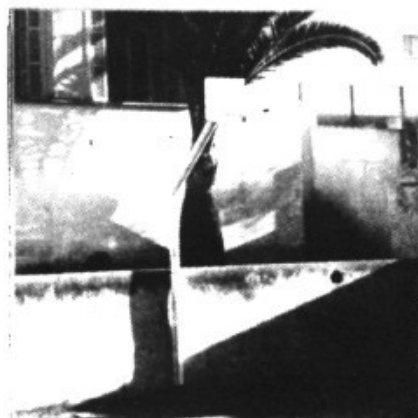
FENT CARRERANY 27 (51)

Des d'aquesta nova secció de crítica Municipal, la revista tractarà de recordar mes a mes aquells temes de responsabilitat exclusiva de l'Ajuntament, sense entrar en judicis de valors -els deixam pels lectors-, limitant-nos a denunciar-los públicament.

UN PAL DE BÀSQUET SENSE TABLERO

De molt de temps enrera és aquest tema. L'Ajuntament es va comprometre a posar en lloc públic una canastra de bàsquet que una de les caixes d'estalvi oferia als Ajuntaments.

Mai es trobava el lloc adequat per a instal·lar-la i a la fi es va decidir posar-la al pati de l'escola d'alt; hi du així més d'un any.

UNA SIMPLE REIXA

Fa anys que al pati de l'escola d'alt fa falta posar-hi una reixa metàl·lica perquè les pilotes no es perdin al corral del costat. Fa temps que aquests veïns ho han demanat, ademés s'han ofert per col·locar-la ells mateixos si l'Ajuntament els du el material.

EL BUST DEL METGE MONJO

Des d'aquesta revista l'agost de l'any 1986, feiem un recordatori a la figura del metge Monjo i feiem una súplica perquè aquest bust tornés al lloc que li perteneix després de quasi cinquanta anys d'estar amagat.

A la comissió de govern del dia 9 d'octubre de 1987 -fa més de 18 mesos-, es va aprovar la seva restauració i col·locació en lloc públic i s'Ajuntament encara no sap res.

SA SÍQUIA REIAL

A finals del mes d'octubre i en Comissió de Govern, es va tractar el tema del vertit d'escombreries a la síquia Reial i que tapaven completament el dos tubs de drenatge al seu pas sota la carretera de Llubi; la proposta feta pel grup Independents de Maria - destapar-la per evitar inundacions-, fou aprovada a l'esmentada Comissió ja fa tres mesos.

NORMES SUBSIDIÀRIES

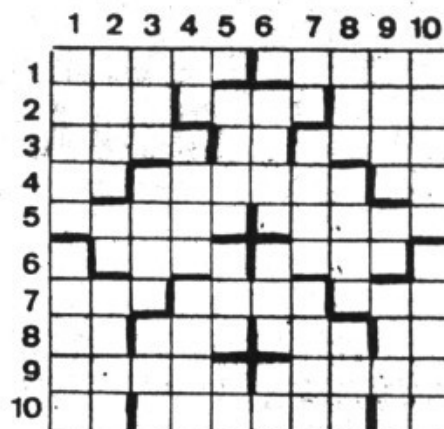
La importància i la poca via que feia l'equip redactor de les Normes Subsidiàries, va fer que a la Comissió de Govern del dia 30 de juny de l'any passat fos aprovada una proposta d'Alcaldia per la qual es miraria el canvi de l'equip redactor de les mateixes.

L'equip que actualment s'encarrega de fer-les, es el mateix que hi havia abans i encara després de tants d'anys, al Plé del dia 1 de desembre de 1988 es va aprovar demanar una subvenció a Obres Públiques per la redacció de les Normes, sense saber encara en quin plaç estaran finalitzades.

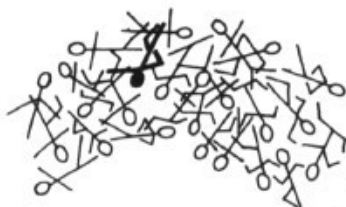
PASSATEMPS

ENCADENAT: HORIZONTALS. - 1: Desconnecta un aparell elèctric. Monja mallorquina, fundadora a Santelles del primer convent de monges de la Caritat (Francina...). 2: Ca. Si duen mini-falda, la mostren. Padrí. 3: Estil de pintura que imita el dibuix infantil de colors. Símbol del calci. Agrade, és del gust de la gent. 4: Contracció. Ciutat d'Astúries. Dígital. 5: Escollir, seleccionar. Literatura que narra grans esdeveniments. 6: Situació de qui no té feina. Personatge fantàstic dels contes infantils. 7: Part del ciri que se crema. Nació. Adverbi de lloc. 8: A ell. Personatge d'un conte que lluita contra 40 lladres. Tali, trenc. Antiga ciutat de Mesopotàmia. 9: Dent inoculadora del verí a les serps verinoses. Una província espanyola. 10: Exclamació (al revés). Envestim. Terminació verbal.

VERTICALS: 1: Parent només de part masculina. Va fer aparèixer una cosa escrita que s'havia esborrat. 2: Recipient amb ansa per a líquid. Matricula d'Argentina. Una flor. 3: Relatiu a l'ase. Per exemple, el d'Hèrcules. Extremitat superior de les aus. 4: Matricula d'una província il·lenca. Veneu a crèdit. Peça de porcellana per a menjar-hi. 5: Ferro amb carboni. Televisió italiana. Article. 6: Dona amb fills. Immòbil, permanent, asseient. Símbol de l'actini. 7: Interjecció (al revés). Nina de drap per a jugar-hi. Habitació d'una casa. 8: Moneda de vint-i-cinc cèntims de pesseta. Malaltia moderna. Distància màxima de punta dels dits de la mà. 9: Planta d'arrel comestible (al revés). Nom de lletra. El primer país socialista d'Amèrica. 10: Tindrà rialles. Canviar la direcció de l'embarcació.

SOLUCIONS:

23 voltes.

LA BALDUFÀ MAREJADA:

FILS DE COURE:

Totes aquestes figuretes de fil de coure que hi havia dins la caixa, pareixen totes iguals però no és així. Just dues són iguals entre si: una és la que està a l'esquerra de la caixa. L'altra l'heu de trobar voltros.

LA BALDUFÀ MAREJADA:

Aquesta baldufa, té tan mala cara degut a que ha donat moltes de voltes i s'ha marejat. Totes les voltes que ha dat, estan senyalades al seu costat. ¿Podrieu dir cuántes de voltes són?.

Carrerany

Esportiu

EN PEP FERRIOL DIMITeix COM A PRESIDENT DEL CLUB D'ESCACS

Quan escric aquestes línies, segurament hi haurà una nova Junta Directiva que assolirà la responsabilitat i continuïtat d'aquest Club degut que en la passada Assemblea de gener, el seu president En Pep Ferriol presentà de forma irrevocable la dimissió.

En Pep Ferriol analitzà en dita assemblea l'Història del Club, dels dos darrers anys, en la qual va tornar renàixer l'escacs a la nostra vila i sense cap dubte ha arribat a adquirir un gran dinamisme: Tan econòmic-social com esportiu.

Després va informar dels punts que li han duit a presentar la dimissió: Poca ajuda, mal funcionament de les comissions; cansament -lògic per la gran dedicació que ha fet-.

Malgrat això, agrair la col·laboració del seu secretari; Rafel Rotger -gran impulsor de la legalitat del Club- i finalment va desitjar la continuïtat del Club, així com la seva permanència al mateix i a l'equip.

Aquesta dimissió (segons estatuts) provocà la de tota la Junta Directiva i la formació d'una Junta Gestora, (Gaspar, Toni Frau i Enric Pozo) que convocarà eleccions (28 de gener de 1989) i així assegurarà la continuïtat del Club.

ACTIVITATS CLUB D'ESCACS:

-L'equip de 2^a va aconseguir el 8° lloc de Segona Regional de Mallorca i manté la categoria.

-L'equip de 3^a va ésser el 17° de 22 equips.

-Durant les Festes (5 i 7 de gener) es va realitzar el II torneig de partides semirràpides, proclamant-se campió En Gaspar Mas, segon Toni Frau, tercer Jeroni Bergas (campió de l'any passat).

-Finalment comunicar que a mitjans febrer s'iniciarà el segon curset i campionat escolar d'escacs de Maria de la Salut.

Enric Pozo.

MILLORES AL POLIESPORTIU.

Al camp de futbol de "Sa Font", l'Ajuntament ha començat en dies passats la construcció d'un mur de furrigó a la vorera contrària allà on es troben les pistes de tennis i futbol.

Aquesta millora està inclosa dins l'obra "Tancament solar Av. Santa Margalida- Camp d'Esports" que va ésser adjudicada a Jordi Pastor Bergas a la Comissió de Govern de dia 1 de Desembre de l'any passat. El preu total de l'obra, és de 2.323.000' - ptes, i en el que afecta al recinte del Poliesportiu Municipal, està prevista la construcció del mur citat anteriorment i donar a aquesta construcció una escalonada, dos escalons en concret, al llarg de tota la vorera del terreny de joc i que permetrà que al públic pugui asseure's en ella per veure el partits de futbol o qualsevol tipus d'acte.

Així mateix es farà també un aubelló i possiblement s'arreglarà així l'acumulació d'aigua al camp de futbol els dies que plou amb abundància.

Recordem que amb l'entrada del nou Ajuntament allà per l'estiu del 1987, es va arreglar d'una manera ràpida i sense previsió el terreny de joc. Durant tot aquest temps eren constants les queixes del qui utilitzen el camp de futbol sobre l'estat del pis del mateix que en cap moment va agafar consistència a algunes parts, el que haguera pogut ésser perillós per l'integritat física dels jugadors.

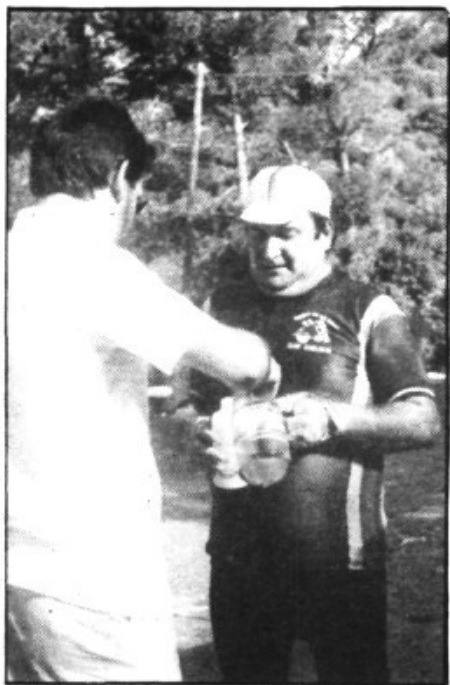
Eran diverses les maneres d'arreglar-lo i esperem que la construcció de l'aubelló i altres millores al terreny de joc ho permetin. La construcció ha estat possible gràcies a la subvenció concedida per el Consell Insular de Mallorca i l'aportació de 50 cms. de terra per part del veïnats.

Jaume Mestre.

Carrerany Esportiu

Un amic ens ha deixat: Tomeu "Forner"

El passat diumenge dia 8 de gener, Bartomeu Bergas Matas, secretari del Club Ciclista Maria de la Salut, va sofrir una trombosi la qual, tres dies després, el dimecres dia 11, li produiria la mort.

Tomeu "Forner" era un dels socis fundadors del Club, una de les persones que mai no s'havia allunyat del ciclisme a Maria, un dels pilars fonamentals d'aquest esport a la nostra localitat. Tots els qui vàrem tenir la sort de poder-nos comptar d'entre els seus amics, sabem que hem perdut un company insubstituïble.

Servesquin aquestes paraules per fer arribar al condol de la família ciclista tant a la seva esposa i fills com a tots els seus parents.

"MAPA" CICLISTA DELS NOSTRES CORREDORS

Després de la temporada hivernal, ja s'han resolt tots els dubtes pel que fa al "mapa" ciclista dels corredors de la nostra localitat, es a dir, la distribució o ubicació del esportistes mariandós.

Pel que fa al Club Ciclista Maria de la Salut, competirà a la categoria social amb els mateixos de l'any anterior: Manuel Fernández, Pere Ferriol Roig i Tomeu Arbona, juntament amb les noves incorporacions de Pere Ferriol Colombram i Sebastià Salom. Hem de destacar la mala fortuna de Pere "Man-corer", el qual, el passat dissabte dia 14 de gener es va lesionar de consideració i haurà de dur el peu enguixat 45 dies.

Simó Darder defensarà una temporada més els colors de Santa Margalida, juntament amb homes tan qualificats com Gayà, Antoni Ferrer, Xisco Morey, Pep Monjo...; mentre que els germans Antoni i Rafel Mulet romandran al Club Ciclista Caimari amb Martí Mir, Antoni Pujol, Xisco Balaguer, Xisco Borràs i a més a més han incorporat recentment un corredor de Bizcaia.

Antoni Mulet

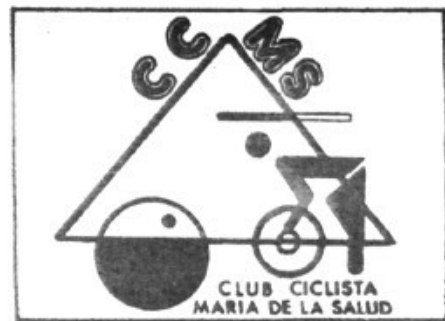
PLA DE MALLORCA - 89

Els passats dissabtes dies 21 i 28 del mes de gener es varen reunir a Sineu els representants dels clubs ciclistes organit-

zadors del gran Premi Ciclista Pla de Mallorca amb la finalitat de preparar una nova edició d'aquesta competició esportiva. Encara és prest per adelantar aconteixaments, però pareix esser que la primera diada es disputarà el diumenge dia 14 de maig per continuar els dies 21, 25 i 28 del mateix mes i també els dies 4 i 11 de juny. Una de les variacions importants del Pla - 89 pot esser la disputa d'una de les diades a la modalitat de contra rellotge individual.

Tomeu Arbona

Carrerany Esportiu

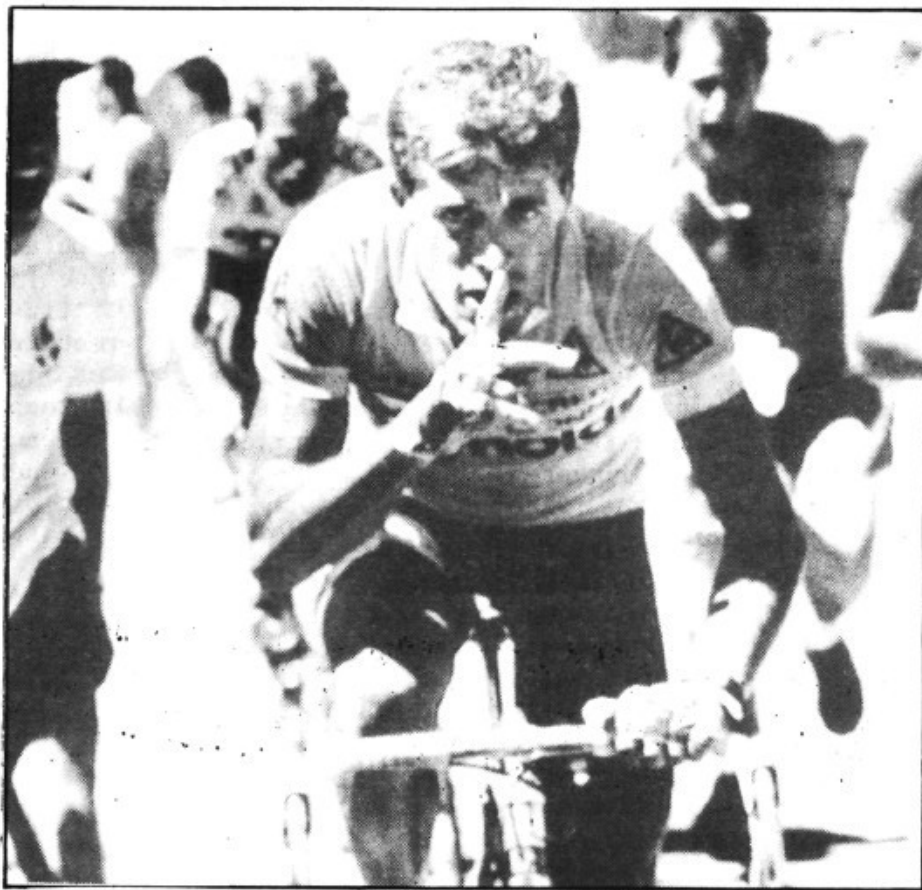
PERICO DELGADO ALS CICLISTES DE MARIA DE LA SALUT

Repasant els esdeveniments esportius ciclistes més destacats del darrers anys, tenim present el començament del "Tour del Mediterrani" o les dues etapes de la "Volta a Espanya" del 86. Del passat any, recordam la presentació, a Mallorca, del conjunt professional "Teka". Però un dels fets que es recodaran molt de temps serà l'estada a Mallorca de l'equip "Reynolds" per tal de completar la seva preparació de pre-temporada. Aquest esdeveniment és encara més destacable perquè de entre els seus corredors, hi ha el guanyador de la darrera edició del "Tour de France", "Perico" Delgado.

Aquesta estada es va iniciar el passat dia 9 de gener. El dia següent vàrem tenir l'oportunitat de conversar amb "Perico" i amb els seus dirigents esportius. Tots ells es mostraven molt satisfets per l'acollida de l'afició mallorquina i dels mitjans de comunicació. No foren massa les publicacions de Premsa Forana que tingueren accés al segovià. En nom de FENT CARRERANY demanàrem al gran campió una dedicatòria pels aficionats al ciclisme de la nostra vila, petició que va ésser gentilment concedida.

"Pedro" Delgado manifestava la seva gratitud per les grans mostres d'ànim que rebia per tot arreu; i deia que la popularitat adquirida a la passada edició del "Tour" li havia fet perdre la seva intimitat, si bé la victòria a la ronda francesa bé ho mereixia.

El seu gran desafiament de la temporada de 1989 és la repetició del triomf de l'any passat. Cal, també, la possibilitat de participar a la "Vuelta a España". Comentàrem igualment els canvis i les noves incorporacions a l'equip. Ens deia que era conscient del fet,

*Per a les aficionades
al ciclismo de Maria
de La Salut
Delgado*

però els nous fitxatges compten amb la seva confiança.

Ens desperdïrem el migdia, de "Perico", quan es disposava a partir d'entrenament amb tot l'equip: Angel Arroyo, Julià Gorospe, Miquel Indurain, Marc Gómez... Tot un luxe per a les nostres carre-

teres. Els hi desitjarem sort i molts d'èxits en nom de tota l'afició ciclista d'un petit poble de Mallorca, la qual, també, el passat estiu estava seguint les incidències del gran corredor espanyol a la volta a France: "Perico" Delgado.

Tomeu Arboña

FEIM CARRERANY.

Seguint la programació d'excursions, el proper diumenge dia 12 de febrer ens correspon anar a "LA TRAPA".

Vet aquí unes pinzellades de la seva història:

Els trapencs, expulsats de França per la revolució vingueren en part a Espanya i acabaren establint-se a Santa Sussanna (Maella). Després, Napoleó envai Espanya i foren expulsats.

Vingueren a Mallorca al 1810. Ací, sempre tan hospitalaris, els donàrem la Vall de Sant Josep perquè s'hi pogués establir la comunitat.

La Vall era un codolar, empinat i erm. Els trapencs (vuit frares i trenta-dos llecs) contruïren l'ermita, els tallers, marjades; dugueren la terra a senallades; i fins i tot, amb un inversemblant i complicadíssim sistema

de mines, feren una font (no n'hi h d'altra en molts de quilòmetres a l rodona).

L'any 1817 els trapencs pogueren torna a Santa Sussanna, malgrat que alguns l continuaren vivint uns quants anys més. Cent cinquanta anys després, un nou gru de "trapencs", s'han engrescat en un altre obra titànica: convertir la finc en Parc Natural, per subscripci popular.

Aquesta excursió és d'una gran bellesa d'itinerari fàcil, o sia apte recomanable per a tothom.

Des del mirador des Fabioler es p contemplar una panoràmica excelsa amb l Dragonera al davant i en die esplèndits, fins i tot Formentera.

Ànim, veniu, feis-vos amics de l Trapa!!.

LA

SORTIDA

SERA DES

DE LA

PLAÇA DES

POU A LES

8,30

HORES

